

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

RAINER MARIA
RILKE

DUINO AĞITLARI
(ALMANCA - TÜRKÇE)

HASAN ÂLİ YÜCEL KLASİKLER DİZİSİ

ALMANCA ASLINDAN ÇEVİREN:
ZEHRA AKSU YILMAZER

TÜRKİYE BANKASI
Kültür Yayınları

IV.
BASIM

HASAN
ÂLİ
YÜCEL
KLASİKLER
DİZİSİ

VII

RAINER MARIA
RILKE

DUINO AĞITLARI

Rainer Maria Rilke (1875-1926): Avusturyalı yazar, şair. Prag'da dünyaya geldi, askeri okullarda okudu.

Daha sonra sanat ve edebiyat eğitimi aldı. Prag, Münih, Paris, Duino ile İsviçre'nin çeşitli şehirlerinde yaşadı. Sıkça seyahat etti. Valéry gibi isimlerin eserlerini Almancaya çevirdi. Çeşitli türlerde eserler verdi ama en çok şairliğiyle tanındı. Hiçbir şiir akımına mensup olmayan, yaradılışının sırları karşısındaki endişesini derin imgelerle yansıtan ve Alman dilinin sınırlarını zorlayan bir şiir kurdu. Bu şiir Orpheus'a Soneler ve Duino Ağıtları ile doruğa ulaştı. Yaşama arzusunun ve ölüm korkusunun dokunaklı bir dille şiire döküldüğü Duino Ağıtları Rilke'ye sadık, yepyeni bir çeviriyle bir kez daha okurla buluşuyor.

Zehra Aksu Yilmazer (1966): Giresun'da doğdu, Almanya'da büyüdü, Ankara Hacettepe Üniversitesi Mütercim-Tercümanlık Bölümü'nden mezun oldu. Stefan Zweig, Hermann Hesse, Carl Gustav Jung, Heiner Müller, Herfried Münkler, Monika Maron, Leo Perutz, Gustav Meyrink, Robert Musil, Hans Belting gibi yazarların eserlerini Türkçeye kazandırdı. Almancadan çeviri yapmaya devam ediyor.

9 786052 950258

12 TL

Genel Yayın: 928

Hümanizma ruhunun ilk anlayış ve duyuş merhalesi, insan varlığının en müşahhas şekilde ifadesi olan sanat eserlerinin benimsenmesiyle başlar. Sanat şubeleri içinde edebiyat, bu ifadenin zihin unsurları en zengin olanıdır. Bunun içindir ki bir milletin, diğer milletler edebiyatını kendi dilinde, daha doğrusu kendi idrakinde tekrar etmesi; zekâ ve anlama kudretini o eserler nispetinde artırması, canlandırması ve yeniden yaratmasıdır. İşte tercüme faaliyetini, biz, bu bakımdan ehemmiyetli ve medeniyet dâvamız için müessir bellemekteyiz. Zekâsının her cephesini bu türlü eserlerin her türlüüne tevcih edebilmiş milletlerde düşüncenin en silinmez vasıtası olan yazı ve onun mimarisi demek olan edebiyat, bütün kütlenin ruhuna kadar işliyen ve sinen bir tesire sahiptir. Bu tesirdeki fert ve cemiyet ittisali, zamanda ve mekânda bütün hudutları delip aşacak bir sağlamlık ve yaygınlığı gösterir. Hangi milletin kütüphanesi bu yönden zenginse o millet, medeniyet âleminde daha yüksek bir idrak seviyesinde demektir. Bu itibarla tercüme hareketini sistemli ve dikkatli bir surette idare etmek, Türk irfanının en önemli bir cephesini kuvvetlendirmek, onun genişlemesine, ilerlemesine hizmet etmektir. Bu yolda bilgi ve emeklerini esirgemiyen Türk münevverlerine şükranla duyguluyum. Onların himmetleri ile beş sene içinde, hiç değilse, devlet eli ile yüz ciltlik, hususi teşebbüslerin gayreti ve gene devletin yardımı ile, onun dört beş misli fazla olmak üzere zengin bir tercüme kütüphanemiz olacaktır. Bilhassa Türk dilinin, bu emeklerden elde edeceği büyük faydayı düşünüp de şimdiden tercüme faaliyetine yakın ilgi ve sevgi duymamak, hiçbir Türk okuru için mümkün olamayacaktır.

23 Haziran 1941
Maarif Vekili
Hasan Âli Yücel

HASAN ÂLİ YÜCEL KLASİKLER DİZİSİ

RAINER MARIA RILKE
DUINO AĞITLARI

ÖZGÜN ADI
DUINESER ELEGİEN

ALMANCA ASLINDAN ÇEVİREN
ZEHRA AKSU YILMAZER

© TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI, 2017
Sertifika No: 40077

EDİTÖR
HANDE KOÇAK

GÖRSEL YÖNETMEN
BİROL BAYRAM

GRAFİK TASARIM VE UYGULAMA
TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI

I. BASIM, NİSAN 2017, İSTANBUL
IV. BASIM, NİSAN 2021, İSTANBUL

ISBN 978-605-295-025-8 (KARTON KAPAKLI)

BASKI
UMUT KAĞITÇILIK SANAYİ VE TİCARET LTD. ŞTİ.
KERESTECİLER SİTESİ FATİH CADDESİ YÜKSEK SOKAK NO: 11/1 MERTER
GÜNGÖREN İSTANBUL
Tel. (0212) 637 04 11 Faks: (0212) 637 37 03
Sertifika No: 45162

Bu kitabın tüm yayın hakları saklıdır.
Tanıtım amacıyla, kaynak göstermek şartıyla yapılacak kısa alıntılar dışında
gerek metin, gerek görsel malzeme yayınevinden izin alınmadan hiçbir yolla
çoğaltılamaz, yayımlanamaz ve dağıtılamaz.

TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI
İSTİKLAL CADDESİ, MEŞELİK SOKAK NO: 2/4 BEYOĞLU 34433 İSTANBUL
Tel. (0212) 252 39 91
Faks (0212) 252 39 95
www.iskulttur.com.tr

HASAN
ÂLİ
YÜCEL
KLASİKLER
DİZİSİ

VII

RAINER MARIA RILKE

DUINO AĞITLARI
(ALMANCA-TÜRKÇE)

ALMANCA ASLINDAN ÇEVİREN:
ZEHRA AKSU YILMAZER

TÜRKİYE BANKASI

Kültür Yayınları

DUINO AĞITLARI
(*ALMANCA-TÜRKÇE*)

BİRİNCİ AĞIT

BİRİNCİ AĞIT

Kim, haykırsam, duyardı ki beni meleklerin
katından? hem, içlerinden biri bağrına
bassaydı bile beni aniden: varlığının kudretinde
yok olur giderdim. Zira güzellik, ancak katlandığımız
korkunçluğun başlangıcından başka bir şey değildir
ve hayranızdır ona, çünkü bizi mahvetmeye
tenezzül bile etmez. Korkunçtur her bir melek.

Ben de kendimi tutar, yutarım çağrımın çığlığını
koyu hıçkırıklarla. Ah, kimden medet
umabiliriz ki biz? Meleklerden değil, insanlardan değil,
kurnaz hayvanlar anlar zaten,
pek de rahat edemediğimizi
yorumlanmış dünyada. Belki de bize kalan
yamaçta bir ağaçtır, her gün görelim diye;
dünkü sokaktır bize kalan
ve şımarık sadakati bir alışkanlığın,
hoşuna gitmişizdir ve kalmıştır bizde, gitmemiştir.

Ah ve gece, uzay dolu rüzgâr
yüzümüzü kemirirken– kime kalmaz ki, o özlenen,
hayal kırıklığına uğratan usulca, her bir yüreği
bekleyen zorlu gece. Daha mı kolaydır sevenlere?
Ah, onlar ki birbirini örter sadece kaderleriyle.

Bilmiyor musun *hâlâ*? Fırlat at kollarından boşluğu
soluduğumuz mekânlara; belki kuşlar
genişleyen havayı hisseder daha derin uçuşlarla.
Evet, ilkbaharların ihtiyacı vardı sana. Beklemiştin bazı

yıldızlar senin tarafından sezilmeyi. Kabarıp gelmişti
bir dalga geçmişten ya da
geçerken sen açık pencerenin önünden,
vermişti kendini bir keman. Bütün bunlar görevindi.
Ama üstesinden geldin mi? Hâlâ beklentilerle dolu,
dalgın değil miydin, sanki her şey
sana bir sevgiliyi müjdeler gibi? (Nereye koyacaksın ki onu,
değil mi ki görkemli, yabancı düşünceler hep gelip gider sana
ve geceleri de sık sık sende kalırlar.)
Özlemine çekersen ama, şarkılar söyle sevenlere; hâlâ
yeterince ölümsüzleşmedi o şanlı duyguları.
Onları, âdeta kışkandığın o terk edilmişleri,
daha bir aşk dolu bulurdun vuslata erenlerden. Başla
hep yeni baştan, asla erişilemeyen övgüye;
düşün: kalıcıdır kahraman, ölümü bile
var olmasının bahanesiydi sadece: nihai doğumu.
Ama sevenleri geri alır bitkin tabiat
kendi içine, gücü bir büyük aşka daha
yetmeyecekmişçesine. Gaspara Stampa'yı*
yâd ettin mi iyice, sevgilisini yitiren herhangi bir kızın,
bu sevenlerin emsalsiz aşkı karşısında
hissettiğini: onlar gibi olur muyum ki?
Bu kadim acılardan nihayet feyz almamız
gerekmez mi? Zamanı gelmedi mi, kendimizi sevgiliden
sevgiyle kurtarmanın ve ayakta kalmamızın titreyerek:
okun yaysız kalabilmesi gibi, fırlayıp giderken
fazlası olmak için kendinden. Zira kalmak yoktur hiçbir yerde.

Sesler, sesler. Duy, ey kalbim, sadece
azizlerin duyduğu gibi: o muazzam çağrının
onları yerden kaldırdığını; ama onlar, o inanılmazlar,
diz çökmeye devam etmiş, aldırmamışlardı:
Duymuşlardı *böylece*. Sanma dayanabileceğini

* Bu ve bundan sonrakiler için bkz. *Notlar*, s. 46. (e.n.)

sesine *Tanrı'nın*, sanma sakın. Ama esip geleni duy,
sessizlikten çıkıp gelen o fasılasız haberi.
Sana genç ölülerden çağlayarak gelir şimdi.
Adımını attığın her yerde, Roma ve Napoli'deki
kiliselerde usulca konuşmadı mı seninle kaderleri?
Ya da bir kitabe görkemle dayatmadı mı kendini sana,
geçenlerde Santa Maria Formosa'daki o levha gibi.*
Ne mi isterler benden? usulca vazgeçmemi mağdur
görünümünden, ruhlarının
saf hareketini zaman zaman biraz engelleyen.

Elbette tuhaf yeryüzünde yaşamamak artık,
daha yeni öğrenilmiş âdetleri sürdürmemek,
güllere ve vaatlerle dolu başka şeylere,
insanların geleceğine dair, anlamlar vermemek;
ezeli endişeli ellerdeki gibi
olmamak artık ve kendi adını bile
kırık bir oyuncak gibi bir kenara koymak.
Tuhaf, dilekleri bir daha dilememek. Tuhaf,
birbiriyle ilişkili her şeyin uzayda böyle kopuk kopuk
uçtuğunu görmek. Ve meşakkatlidir ölü olmak,
ve telafi edileceklerle dolu, öyle ki sonunda yavaş yavaş biraz
hissedilir ebediyet. – Ama tüm canlıların
hatası, keskin ayrımlar yapmaktır.
Melekler (denir ki) çoğu zaman bilmezler
canlılar arasında mı ölüler arasında mı gezdiklerini. Ebedi nehir
her iki âlemde de sürükler bütün çağları
ilelebet ve seslerini bastırır ikisinde de.

Nihayetinde bize ihtiyaç duymaz artık, erken göçüp gidenler,
kopulur dünyevilikten usulca, annenin memesinden
yavaşça kesilir gibi. Ama bizler, böyle muazzam
sırlara ihtiyaç duyanlar, kederden sık sık
mutlu gelişmeler damıtanlar –: biz *olabilir miydik* onlarsız?

Boşuna mı, bir zamanlar müziğin ilk cesur nağmelerinin
Linos'a* yakılan ağıtla o çorak donukluğu delip geçtiği efsanesi;
yarı ilah bir delikanlının ansızın ebediyen terk etmesiyle
dehşete düşen yerdeki boşluğun dolması
şimdi bizi büyüleyen, avutan ve sağaltan o titreşimle.

İKİNCİ AĞIT

İKİNCİ AĞIT

Her melek korkunçtur. Heyhat, yine de
şarkılarla seslenirim size, ruhun âdeta ölümcül kuşları,
bilerek sizleri. Nerede Toviya'nın* günleri,
en nurlulardan birinin, basit bir evin kapısında durduğu
o günler,
yolculuk için azıcık kılık değiştirmişti de korkunç değildi artık;
(delikanlıydı, merakla bakınan delikanlının yanında).
Şimdi çıksa başmelek, o tehlikeli melek, yıldızların arkasından,
tek bir adım atsa aşağıya, bu tarafa: yerinden sıçrar
çarparak öldürürdü bizi kendi kalbimiz. Kimsiniz siz?

Erkenden talihe kavuşanlar, sizler ki kâinatın baştacısınız,
dağ silsileleri, şafak kırmızısı dorukları
tüm yaratılışın, – çiçeklenmiş tanrının polenleri,
uzuvları ışığın, geçitleri, merdivenleri, tahtları,
varlıktan mekânları, hazdan kalkanları, kargaşaları
şahlanmış duyguların ve aniden, birer birer,
aynalar: dışa yansıttığı güzelliği
yine kendi yüzünde toplayan.

Oysa bizler, ne zaman hissetsek, buharlaşıp uçarız; ah bizler,
nefes alıp verirken kendimizi tüketiriz; közden köze
azalır kokumuz. Elbette der biri bize:
evet, kanıma işledin, bu oda, ilkbahar
seninle dolu... Beyhude, o da tutamaz bizi,
içinde ve etrafında kaybolur gideriz. Ya onları, güzelleri,
ah, onları kim alıkoyabilir? Hiç durmadan ifadeler yerleşir

yüzlerine ve silinir. Sabah çayırılarındaki çiy gibi
seçilir bizimkisi bizde, buğusu gibi
sıcak bir yemeğin. Ey tebessüm, nereye?

Ey hayran bakış:

yeni, sıcak, kabaran dalgası kalbin—;
heyhat: biz *buyuz* işte. Tadı bizimki gibi mi
içine karıştığımız uzayın? Melekler sadece
kendilerinden taşanı mı toplayıp alır sahiden,
yoksa bazen, sanki yanlışlıkla, bizden de
bir şeyler var mıdır içlerinde? Biz onların hatlarına
hamile kadınların yüzündeki müphemlik
kadar mı karışırız ancak? Fark etmezler bunu girdabında
kendine dönmenin. (Nasıl fark etsinler ki?)

Sevenler, bilebilselerdi, harikulade söyleşirlerdi
serinliğinde gecenin. Zira her şey sanki
bizi gizler gibi. Bak, ağaçlar *var*;
yaşadığımız evler ayakta hâlâ. Sadece biz
geçip gideriz her şeyin yanından hafif bir dokunuş gibi.
Ve her şey birlik içinde bizi susmakta, biraz
utançtan belki, biraz da kelimelere dökülemeyen umuttan.

Sevenler, sizlere, birbirine yetenlere,
bizi sorarım. Birbirinizi kavrarsınız. Var mı kanıtınız?
Bakın, bazen öyle olur ki, birbirlerinin
farkına varır ellerim ya da yıpranmış yüzüm
kendini dinlendirir avuçlarımda. Bu bana bir nebze
his verir. Fakat kim cüret etmiş ki sırf bununla *olmaya*?
Sizler ama, diğerinin hayranlığında
büyüyenler, ta ki o artık dayanamayıp
yalvarıncaya dek: *artık* yeter —; sizler, birbirinizin elleri altında
bağbozumu gibi bereketlenenler;
bazen de yitip gidenler sırf diğeri
galebe çaldığı için: sizlere bizi sorarım. Bilirim,

böyle mutlulukla dokunursunuz birbirinize,
çünkü okşayış kalıcıdır,
çünkü kaybolup gitmez, sizin, ey şefkatliler,
örttüğünüz yer; çünkü altında o saf
daimiliği hissedersiniz. Ve ebediyet beklersiniz âdeta
kucaklayıştan. Fakat üstesinden geldiğinizde ilk
bakışların korkusunun ve penceredeki hasretin
ve ilk gezintinizin, *bir* kere dolandığınız bahçede:
Sevenler, onlar hâlâ *siz misiniz?* Birbirinizin ağzına uzanıp
kadeh gibi değdirdiğinizde dudaklarınızı –: meyden meye:
ah, nasıl da tuhaftır o andan kopması içinin.

Şaşırtmamış mıydı sizi Attika stellerindeki ihtiyatlı
duruşu insan ellerinin? aşk ve veda
alınmamış mıydı hafifçe omuzlara, sanki bizimkinden
başka bir kumaştan yapılmış gibi? Hatırlayın o elleri,
nasıl da gevşek duruşları, oysa gövdelerde dipdiri bir kuvvet.
O kendine hâkim kişiler bilirdi: biz bu mertebedeyiz,
bize özgü kendimize *böyle* dokunmak; tanrılar
daha kuvvetle yüklenirken bize. Ama o da tanrıların meselesi.

Bulabilseydik keşke biz de saf, ölçülü, ince
insani bir şey, bize ait bir parça bereketli toprak
nehir ile kayalık arasında. Zira aşar
kendi kalbimiz de bizi
hâlâ onlar gibi. Ve göremeyiz kalbimizi artık,
ne onu yatıştıran suretlerde,
ne de yücelten tanrısal gövdelerde.

ÜÇÜNCÜ AĞIT

ÜÇÜNCÜ AĞIT

Sevgiliyi şarkılarda söylemek başkadır. Bir başkadır, heyhat, kanın o gizli, suçlu nehir-tanrısı.

Genç kız ta uzaktan tanır da delikanlısını,
ne bilir delikanlı yalnızlığında, şehvetin efendisi hakkında,
o ki, kız daha yatıştırmadan delikanlıyı, çoğu zaman da sanki
yokmuş gibi,

ah, bilinmezliklerle sıırsıklam kaldırırdı
tanrısal başını, kışkırtarak geceyi sonsuz kargaşaya.
Ey kanın Neptün'ü, ey üç dişli korkunç mızrağı onun.
Ey karanlık rüzgârı kıvrık deniz kabuğundan göğsünün.
Dinle, nasıl da çukurlaşıp derinleşir gece. Siz, yıldızlar,
sizden değil mi, sevenin, sevgilisinin
çehresine tutkusu? Onun saf yüzüne
o içten bakışı, saf yıldızdan değil mi?

Sen değilsin, heyhat, annesi değil,
onun kaşlarının yayını böyle beklentiyle geren.
Sana değildi, onu hisseden kız, sana değildi
dudaklarının o cömert ifadeye kıvrılması.
Sanır mısın sahiden, senin zarif endamın
sarstı onu böyle, sen ki sabah yeli gibi salınırsın?
Yüreğini yaran sendin gerçi; ama daha eski korkularını
depreştirmişti o derin temas.

Çağır onu... çağırsan da tam koparamazsın karanlık
ilişkilerinden.

Elbette, ister, kaçır gelir; içi rahatlayarak yerleşir

sıcak kalbine senin, alır ve başlatır kendisini.

Ama hiç başlatmış mıdır kendisini?

Anne, *sen* yaptın onu, küçücüktü, sendin onu başlatan;
senin için yeniydi, o yeni gözlerin üzerine eğdin
dost dünyayı ve korudun yabancidan.

Nereye, ah, nereye gitti, onun içinde kabaran kaosun
yerini ince endamınla aldığın yıllar?

Neler neler sakladın ondan böyle; gecede tehditkâr odayı
zararsız kıldın, sığınaklarla dolu kalbinden
onun gece-uzamına insani bir uzam kattın.

Karanlığa değil, hayır, yanı başındaki varlığına
bıraktın gece lambasını ve âdeta muhabbetle

ışırıdı lamba.

Gülümseyerek açıklamadığın tek gıcırtı yoktu, hiçbir yerde,
sanki çoktan bilirdin, koridorun *ne zaman* rahat duracağını...

O da seni dinler ve yatışırdı. Nelere kadirdi
şefkatle kalkıp gelişin; dolabın arkasına çekilirdi
pelerine bürünmüş kaderi ve perdenin kıvrımlarına
sığardı, kolayca yer değiştiren huzursuz geleceği.

Ve o, içi ferahlamış yatarken öyle, uyutan
gözkapaklarının altında senin hafif endamının
tatlılığını katarak uyku öncesine –:

emin ellerde *gibiydi...* Ama *içinde*: kim savuşturur,
kim engellerdi içinde kabaran dalgalarını köklerinin?

Ah, temkin *yoktu* uyuyanın içinde; uykuda
ama rüyalarda, ateşler içinde: nasıl da bırakı-verirdi kendini.

O ki yeniydi, ürkek, nasıl da iç içe geçmişti,
içinde olan bitenlerin giderek tırmanan sarmaşıklarıyla
hemen de girift desenlere dönüşen, boğucu bir büyümeye,
hayvani

avlanan biçimlere. Nasıl da verirdi kendini –. Severdi.

Severdi iç dünyasını, içindeki yabanıllığı,
içindeki bu vahşi ormanı, sessiz sedasız devrilmişliğinde,

açık yeşil dururdu kalbi. Severdi. Terk ederdi, giderdi
kendi köklerinin ötesine, muazzam kaynağına,
küçük doğumunun çoktan geride bırakıldığı yere. Severek
inerdi kadim kana, uçurumlara,
korkunçluğun olduğu yere, dopdolu hâlâ atalarla. Ve her
dehşet bilirdi onu, göz kırpardı, haberdar gibiydi.
Evet, gülümserdi dehşet... Nadiren
böyle şefkatle gülümsedin anne. Nasıl
sevmezdi ki, zira kendisine gülümserdi. Senden önce
dehşeti sevdi, çünkü sen onu içinde taşırken daha,
tohumu hafifleten suyun içindeydi dehşet.

Bak, biz sevmeyiz, çiçekler gibi, tek
bir seneliğine; ne zaman sevsek,
kadim sular yürür kollarımıza bizim. Ey kız,
bu: bizim kendi *içimizde* sevdiğimiziz, biricik değil,
beklenen değil,
öteden beri mayalanandı; tek bir çocuk değil,
dağın eteğindeki taşlar gibi özümüzde
yatan babalardı; kuru nehir yatağıydı
bir zamanların analarının, kapalı ya da açık
talihin altındaki o sessiz sedasız
doğaydı –: *bu*, ey kız, senden önce de vardı.

Ya sen kendin, sen ne bilirsin ki –, ayartıp çıkardın
kadim çağları içinden sevgilinin. Ne duygular
kabarıp geldi göçüp gitmişlerden. Ne
kadınlar nefret etti senden o zaman. Hangi karanlık adamları
dirilttin damarlarında delikanlının? Ölü
çocuklar gelmek istedi sana... Ah, yavaş, yavaş;
iyi bir şey yap onun için, sağlam bir iş, – götür onu
bahçenin kenarına, ağır bas
gecelerine

Onu zapt et

DÖRDÜNCÜ AĞIT

DÖRDÜNCÜ AĞIT

Ey ağaçları hayatın, ne zaman kışınız?
Biz birlik içinde değiliz. Değiliz göçmen
kuşlar gibi haberdar. Geride ve geç kalarak,
aniden ilişiriz rüzgârlara
ve aldırışsız bir göle çakılırız.
Çiçek açmanın da, solmanın da bilincindeyiz.
Ve bir yerlerde hâlâ aslanlar gezer ve bilmezler
muhteşem oldukları sürece acizlik nedir.

Bizler ama, bir şeye niyet ederken, derinden,
bunun tam zıddını da hissederiz. Düşmanlık
yanı başımızdadır. Sevenler mütemadiyen
girmez mi kıyılarına birbirlerinin,
karşılıklı vaatleriydi oysa enginlik, ganimet ve yurt.

Bir anda çizivermek için
tam tersini, bir zemin hazırlanır zahmetle,
iyice görelim diye; zira çok açıklardır
bize karşı. Bilmeyiz hatlarını
hissetmenin: sadece onu dışarıdan biçimlendireni biliriz.

Kimendişeyle oturmamıştır ki önünde kalbinin perdesinin?
Perde açıldı ve: bir veda sahnesiydi.
Anlamak kolay. Bildik bahçe,
sallanıyordu sağa sola hafifçe: sonra da dansçı geldi.
Yine o. Yeter! Şimdi böyle süzülse de zarifçe,
kılık değiştirmiştir ve vatandaşın biri olur
ve mutfak kapısından girer evine.

Yarı dolu bu maskeleri istemem ben,
kuklayı tercih ederim. Onun içi doludur.
Katlanırım kılıfına, tellerine ve
görüntüden ibaret yüzüne. Burada. Önüneyim.
Lambalar sönse de, bana
deseler de: Bu kadardı-, sahneden
esse de kurşuni cereyanla birlikte boşluk,
suskun atalarımın kimse
oturmasa da artık yanımda, ne bir kadın, ne de
o kahverengi şehla gözlü oğlan:
Yine de kalırım ben. Hep vardır bir seyir.

Haksız mıyım? Sen ki, uğrumda öylesine acı
bir hayatı tattın, benimkini tadarken, baba,
ilk bulanık demini irademini,
büyürken ben, tekrar tekrar tadarken,
öylesine yabancı bir geleceğin ağızda bıraktığı tatla
meşgul, incelerdin kırık dökük bakışlarımı, –
sen ki, baba, sen öldüğünden beri, çoğu zaman
umutlarımda, içimde, korku içindesin
ve dinginlikten, ancak ölümlere has sonsuz
dinginlikten benim bir avuç kaderim için vazgeçmiştin,
haksız mıyım? Ve sizler, haksız mıyım,
sevmiştiniz beni o küçük girizgâhı için
size duyduğum sevginin, ama sebat edemedim,
zira yüzünüzdeki uzam
sevdiğim uzaya dönüştü ve orada
yoktunuz artık siz... : canım ister de
beklersem kukla sahnesinin önünde, hayır,
pür dikkat izlersem, sonunda
hakkını vermek için bu bakışın, sahneye
kuklaları oynatan bir melek çıkmalı.
Melek ve kukla: işte o zaman başlar gösteri.
O zaman birleşir bizim sırf varlığımızla bile

mütemadiyen ikiye ayırdığımız. Ancak o zaman oluşur mevsimlerimizden, döngüsü tüm değişimin. Bizden de ötelere oynar o zaman melek. Bak, ölenlere, anlamaları gerekmez mi, ne mazeretlerle dolu buradaki her işimiz. Hiçbir şey kendisi değil. Ey çocukluktaki saatler, o saatler ki, gördüklerimizin ardında salt geçmişten fazlası olurdu ve yoktu önümüzde gelecek. Büyürdük elbette ve sabırsızlanırdık bazen bir an önce büyümek için, biraz da onların hatırına, zira yoktu başka bir şeyleri büyük olmak dışında. Yine de, yalnızlığımızda biz, kalıcı şeylerle eğlenirdik ve dururduk ara yerinde dünya ile oynucağın, bir yerde, kurulmuş en başından beri saf bir hadise için.

Kim gösterir bir çocuğa, ne olduğunu? Kim koyar onu yıldıza ve mesafenin ölçüsünü verir eline? Kim yapar çocuk ölümünü sertleşen kara ekmekten – ya da bırakır yuvarlak ağzının içinde, koçanı gibi güzel bir elmanın? ... Katillere aklımız erer. Fakat şu: ölümü, tüm ölümü, daha hayattan önce böyle usulca içinde taşımak ve darılmamak, tarifsizdir.

BEŞİNCİ AĞIT

BEŞİNCİ AĞIT

Hertha Koenig hanımefendiye ithafen

Kim peki *onlar*, söyle bana, o gezgin cambazlar,
bizden bile biraz daha
gelip geçici olanlar, küçük yaşlardan beri hiç durmadan
eğilip bükülenler, *kimin, kimin* hatırı için,
asla tatmin olmayan bir iradenin elinde? Bükülür,
eğilir, kıvrılır ve savrulurlar,
atılır ve tutulurlar; sanki yağlanmış,
kayganlaşmış havadan düşerler
eprimiş, bitmek bilmeyen
sıçramalarından incelmış halının,
uzayda kaybolmuş bu halının üstüne.
Bir yara bandı gibi serilmiş yere, sanki banliyönün
göğü yeryüzünün canını yakmış gibi orada.
Ve yere basar basmaz,
dimdik, derhal gösterilir: ayaklar üstünde durmanın
büyük baş harfi...* ve hemen, en güçlü
adamları bile, evirir çevirir yine, eğlencesine, hep o
mengenesi ellerin, Güçlü August'un masada
kalay tabağı eğip büküğü gibi.

Ah ve etrafında bu
orta yerin, seyrin gülü:
açar ve yaprak döker. Etrafında bu
tokmağın, pistilin, kendi

çiçeklenen tozuna bulanana, yine bıkkınlığın
o sahte meyvesine döllenen,
asla bilincinde olunmayan – parlayarak incecik
yüzeyiyle hafif sahte tebessümü bıkkınlığın.

İşte: geçkin, buruşuk halterci,
yaşlı olanı, artık sadece trampet çalar,
küçülmüş, büzüşmüş devasa derisinde, sanki eskiden
iki adamı barındırmış da, biri
çoktandır kilise mezarlığında yatarken, 'o sağ kalmış gibi,
sağır ve bazen de biraz
bunak, dul kalmış derisinin altında.

Ama genç olanı, adam, sanki bir ense
ile bir rahibenin oğlu: fışkırıyor her yanından
kas ve aptallık.

Ey sizler,
bir hastalığa, o henüz küçücükken,
bir zamanlar oyuncak olanlar, uzun
nekahetlerinden birinde...

Sen, sadece olgunlaşmamış meyvelerin
bildiği bir şiddetle
her gün yüzlerce kez yere düşen sen,
hareketin ortak kurulmuş ağacından (ki sudan hızlı, birkaç
dakikada bahar, yaz ve güzü yaşar) –
düşüp de mezara çarpan:
bazen, azıcık nefes aldığında, sevimli
bir yüz ifadesiyle bakacak gibisin nadiren
şefkatli annenden yana; ama çekingen ifade
daha yüzünde beliremeden tükenerek bedeninde
kaybolur gider... Ve yine
el çırpıp adam sıçraman için ve sen daha

bir kerecik hissedene kadar bir acıyı hep doludizgin
kalbinin yakınlarında, ayak tabanlarının acısı
ondan, yüreğinden hızlı davranarak
gözlerine doluşuverir sahici gözyaşlarıyla.
Ama yine de, körü körüne,
tebessüm ...

Melek! al bu tebessümü, topla o minik çiçekli şifalı otu.
Bir vazo bul buluştur, koru onu! Arasına koy, bizim *henüz*
bilmediğimiz sevinçlerin; zarif urnada yücelt
kıvrım kıvrım süslü yazıyla:

*Subrisio Saltat.**

Ve sen, tatlı genç kız,
en güzel sevinçlerin
usulca atlayıp geçtiği. Belki de
püsküllerin mutludur senin adına –,
ya da diri
dolgun göğüslerini saran metalik yeşil ipek
müthiş şımartılmış hissediyordur kendini ve de eksiksiz.
Sen,
terazilerin titrek kefelerine
hep başka başka
koyulan pazar meyvesi dinginliğin,
alenen omuzlar arasında.

Nerede, ah *nerede* o yer –kalbimde taşıyım onu–,
tüm bunları henüz *beceremedikleri*, henüz birbirlerinden
yere döküldükleri, üst üste binen, tam
çiftleşemeyen hayvanlar gibi;–
o yer ki, ağırlıkların henüz ağır olduğu,
henüz boş yere dönen
çubuklar üzerinde tabakların
yalpaladığı...

Ve ansızın bu meşakkatli yersiz yurtsuzlukta, ansızın
o tarıfsız yer, saf yetersizliğin
anlaşılmaz bir değişimle dönüşüverdiği
o içi boş fazlalığa.
Çok haneli hesabın
rakamların ötesinde tuttuğu.

Meydanlar, ey Paris'teki meydan, sonsuz gösteri yeri,
modacı *Madam Lamort*'un*
dünyanın huzursuz yollarını, sonu gelmez o kurdeleleri
bağlayıp kıvırdığı ve onlardan yeni
fiyonklar, fırfırlar, çiçekler, rozetler, suni
meyveler yarattığı –, hepsi
sahte boyalı, –ucuz
kışlık şapkaları için kaderin.

.....

Melek! Bir meydan olsa bilmediğimiz ve orada,
o tarıfsız halının üstünde gösterse sevenler, burada
asla beceremediklerini, cesurca
yükselen figürlerini kalp sıçrayışlarının,
hazdan kulelerini,
ne zamandır, bir zemine değil, sadece birbirlerine
yaslanan merdivenlerini, sarsılarak, – ve *yapabilseler* bunu,
huzurunda seyircilerin, sayısız sessiz ölünün:

Fırlatırlar mıydı onlar da o zaman
hep biriktirilen, hep saklanan, bizim bilmediğimiz,
ebediyen geçerli son paralarını mutluluğun, nihayet
gerçekten gülümseyen çifte, yatıştırılmış
halıdaki?

ALTINCI AĞIT

ALTINCI AĞIT

İncir ağacı, ne zamandır anlamlı benim için,
çiçeklenmeyle neredeyse hiç oyalanmadan
olgunlaşmaya kararlı meyvenin içine,
sessiz sedasız, doldurman saf sırrını.
Fıskiye'nin borusu gibi yürütür kıvrık dalların
özsuyunu aşağıdan yukarı: o da sıçrar uykusunda,
âdeta hiç uyanmadan, mutluluğuna en tatlı eserinin.
İşte: kuğuya giren Tanrı gibi.*

..... Bizlerse oyalanırız,

ah, övünürüz çiçek açmakla, ve ihanete uğramış, gireriz
gecikmiş özüne nihai meyvemizin.
Pek az kişide kabarır böyle bir eylem dürtüsü,
tetikte bekletecek ve yüreğin ateşiyle tutuşacak kadar güçlü,
çiçeklenmenin kışkırtıcılığı gecenin ılık esintisi gibi
dokunurken dudaklarının gençliğine, gözkapaklarına
dokunurken kahramanların belki ve erkenden
göçüp gidenlerin,
ölümün, o bahçıvanın damarlarını başka türlü büktüğü.
Onlar ileriye atılır: kendi tebessümlerinden
önde giderler, atlı arabası gibi Karnak'ın hafif
kabartma resimlerindeki muzaffer kralın.

Ne acayip bir yakınlığı vardır kahramanın genç ölülerle.

Beka

kaygısı duymaz o. Çıkışı varoluştur; daima
alıp götürür kendini ve girer değişken yıldız burcuna

tetikte bekleyen tehlikelerin. Pek az kişi bulabilirdi orada onu.
Ama
karşımızda koyu bir sessizliğe bürünen Kader, ansızın
coşarak
şarkılarla taşır onu fırtınasına, uğultular yükselen dünyasının.
Duymam ki zaten kimseyi *onu* duyduğum gibi. Aniden işler
içime,
esip gelen havayla derinleşen sesi.

Sonra, ne çok isterdim gizlenmeyi özlemiden: Ah keşke ben,
keşke olsaydım, olabilseydim bir oğlan çocuğu ve otursaydım
gelecekteki kollarıma dayanarak ve okusaydım Samson'u,*
anasının nasıl önce hiçbir şey doğuramadığını,
sonra da her şeyi doğurduğunu.

Değil miydi o zaten senin içindeyken de kahraman, ey ana,
başlamadı mı
daha orada, senin içinde, asil seçimi?
Binlercesi mayalanıyordu rahimde, o olmak istiyorlardı,
ama bak: o yakaladı ve geçti–, seçti ve başardı.
Ve devirdiyse sütunları, kaçıp gittiğindendi
senin gövdenin dünyasından daha dar bir dünyaya, ki orada da
seçti ve başardı. Ey kahraman anaları, ey kaynağı
coşkun nehirlerin! Siz uçurumlar,
yüreğin kıyısından feryatlarla,
kızların da kendini attığı, ileride oğula kurban.

Zira fırtına gibi geçerken kahraman, aşkın duraklarından,
yüceltti onu her biri, onun için çarpan her kalp,
daha dönüp giderken, dururdu tebessümlerin sonunda,
– bambaşka.

YEDİNCİ AĞIT

YEDİNCİ AĞIT

Dil dökmek yok artık, dil dökmek yok, olgunlaşan ses,
çılgılığının hakkını ver; gerçi kuşunki gibi berraktı çılgılığın,
yükselen mevsim onu havalandırırken, neredeyse unutup
sadece tek bir yüreği değil, ölmeye yazgılı bir hayvanı,
enginlere,

derin göklere fırlattığını. En az onun kadar,
sen de çağırırdın, –henüz kendini göstermeyen
sessiz sevgilin, duysun da seni, içinde usulca doğsun
bir cevap ve dinlerken, dinlerken ısınsın diye,–
yüreklenen duygularının tutuşturduğu duygudaşın.

Ah, bahar da anlasın –, hiçbir yer yok ki
taşmasın müjdenin sedasını. Önce o küçük,
soran nida, ki o nidayı, yükselen sessizlikle,
tümüyle sarıp sarmalar olumlayan billur bir gün.
Sonra basamakları, çağrı basamakları, düşlenen
tapınağına çıkan geleceğin–; sonra şakıma, fıskiyesi
yükselen suyu daha dökülmeden yakalayan
vaatkâr oyunun... Ve önü, yaz.

Değil sadece, bütün sabahları yazın–, değil sadece
güne dönüşmeleri ve parlamaları şafakla.
Değil sadece, çiçeklerin çevresinde nazik ve yumuşak,
ve yukarıda,
yapılı ağaçların etrafında güçlü ve görkemli günler.
Huşusu değil sadece tezahür eden bu güçlerin,
patikalar değil sadece, akşam çayırları değil,
değil sadece, geç vakit fırtına sonrası nefes alan berraklık,

değil sadece, yaklaşan uyku ve bir sezgi, akşamları...
fakat geceler! Fakat engin geceleri yazın,
geceleri, yıldızları, yıldızları dünyanın.

Ah, bir gün ölü olmak ve onları bilmek sonsuza kadar,
tümünü, tüm yıldızları: zira nasıl, nasıl, nasıl unutulur onlar!

Bak, o zaman çağırırdım seven kadını. Ama sadece o olmazdı
gelen... çelimsiz mezarlardan çıkıp gelirdi
kızlar ve kalırlardı... Zira nasıl sınırlayabilirim ki,
nasıl, çağrılmış çağırıyor? Derinlerdeki arar
hâlâ toprağı. – Siz çocuklar, burada
bir kez yakalanan şey, pek çok şeyin yerine geçerdi.
Sanmayın ki kader çocukluğun yoğunluğundan daha fazlası;
nasıl da geride bıraktığınız sevgiliyi, soluk soluğa,
soluk soluğa koşarak mutlulukla, hiçbir şeye,
enginliğe doğru.

Burada olmak muhteşem. Siz de bilirdiniz kızlar, *siz* de,
sadece görünüşte mahrumdunuz her şeyden, sizler,
dibe vuranlar,
en berbat sokaklarında şehirlerin, çürüyenler ya da kopup
gitmeye açık olanlar. Zira bir saat, belki de
bir saatten az, zamana pek de vurulamayan
ölçülerle arasındaydı iki durağın herkes –, bir varoluşa
sahipti. Her şeye. Damarları doluydu varoluşla.
Fakat öyle kolay unuturuz ki, gülen komşunun
onaylamadıklarını ya da kıskanmadıklarını. Görünür
kılmak isteriz, oysa ki en görünür mutluluk
gösterir kendisini bize ancak onu içimizde
dönüştürdüğümüzde.

Hiçbir yerde, sevgili, dünya hiçbir yerde, sadece içimizde.

Bizim

hayatımız akar gider dönüşümle. Ve giderek
silinir dışarısı. Bir zamanlar köklü bir evin olduğu yerde,
tasarlanmış bir yapı dayatır kendini, tamamen
ölçüp biçmeye tâbi, hâlâ sırf beynin içindeymişçesine.
Gücün geniş mahzenlerini kurar kendine dönemin ruhu,
her şeyden kazandığı o gergin iştihak gibi biçimsiz.
Tapınakları tanımaz artık. Bundan, yüreğin
bu savurganlığından
gizlice vazgeçeriz. Evet, kalmış olsa bile ayakta biri,
bir zamanlar dua edilmiş, önünde diz çökmüş
kadim bir şey –,
öylece yükselir, durduğu yerde, görünmezliğe.
Çokları algılamaz bile artık, fakat mahrumdurlar da,
Onu kendi *içlerinde* yükseltmekten, sütunlar ve heykellerle,
azametle!

Dünyada her kasvetli değişimde böyle mirastan edilmişler
vardır,
ne geçmiş onlara aittir artık ne de henüz gelecek.
Zira en yakın gelecek de insanlara uzaktır. Yanıltmasın bu
bizleri; güçlendirsın muhafazasını içimizde
hâlâ görülebilen biçimin. – O ki *dururdu*
bir zamanlar insanlar arasında,
kaderin, yıkıcı kaderin ortasında dururdu, ortasında
nereye-gideceğini-bilmeme'nin, varlığıyla ve kendisine doğru
eğerdi yıldızları korunmuş göklerden. Melek,
bir *sana* gösteririm artık, *işte!* senin bakışınla
doğrulup kurtulsun son bir kez, dimdik nihayet.
Sütunlar, pilonlar,* Sfenks, azimle yükselişi
fani ya da yabancı şehirden, kurşuni katedralin.

Mucize değil miydi? Ey melek, bak da şaşır, zira bu *biziz*,
biz, sen ki yücesin, anlat nelere kâdiriz,
benim nefesim

övmeye yetmez. Nitekim her şeye rağmen biz
mekânlardan vazgeçmedik, o cömert,
bizim olan mekânlardan. (Ne korkunç büyükmüş ki bunlar,
dolup taşmadılar binlerce yıllık hislerimizle.)
Ama bir kule uluydu, değil mi? Ey melek, uluydu, –
senin yanında bile? Chartres* uluydu–, ve müzik
daha da ötelere ulaşır, aşardı bizi. Fakat
seven bir kız bile–, ah, geceleyin pencerede yapayalnız...
yetişmez miydi senin dizine–?

Sanma ki, çağırıyorum.

Melek, ne kadar çağırırsam çağırayım seni! Gelmezsin.

Zira benim

davetim hep engellerle dolu; böyle güçlü
bir akıntıya karşı ilerleyemezsin. Uzatılmış
bir kol gibidir benim seslenişim. Ve kavraman için,
onun açık eli, senin önünde durur
ret ve ikaz gibi,
apaçık, akıl sır ermez melek.

SEKİZİNCİ AĞIT

SEKİZİNCİ AĞIT

Rudolf Kassner'e ithafen

Tüm gözleriyle görür mahlûkat
enginliği. Sadece bizim gözlerimiz
tersine çevrilmiş ve etrafına dizilmiş
tuzaklar gibidir özgürlüğe açılan kapılarının.
Dışarıda ne *olduğunu*, sırf hayvanın
yüzünde görürüz; zira çocuğu da daha küçükten
çevirir ve zorlarız tersten görmeye
biçimleri, göremesin diye enginliği, o ki hayvan yüzünde
öylesine derin. Ölümünden azade.
Ölümü sadece biz görürüz. Özgür hayvan
yok oluşunu daima geride bırakmıştır
ve önündedir Tanrı, gittiğinde de ebediyete
gider, çeşmelerin aktığı gibi.

Bizim asla, tek bir gün bile,
yoktur önümüzde saf uzam, çiçeklerin
sonsuzca açtığı. Dünya vardır hep,
hiçbir-yerdelik ve hiçbir-zamandalık değil asla: o yer ki saf,
gözetimsiz, solunan ve
sonsuzca *bilinen* ve arzulanmayandır. Çocukken
insan sessizce dalıp gider o âleme ve hemen
sarsılıp kendine getirilir. Veya ölür ve *o olur*.
Zira ölüme yakinken insan ölümü göremez artık
ve diker gözünü *dışarıya*, belki de kocaman açarak,
hayvan bakışlarıyla.

Olmasa bakışı perdeleyen diğeri,
sevenler çok yaklaşır buna ve hayret ederler...
Sanki kazara önlerine serilir
diğerinin ardında... Ama onu, ölümü kimse
aşamaz ve tekrar karşısındadır dünya.
Dönerek yaradılışa hep yüzümüzü,
sadece yansımaları görürüz, kararttığımız
özgürlüğün. Veya bir hayvanın, dilsiz
bir hayvanın, başını kaldırıp bakışlarıyla delip geçtiğini bizi.
Kader bunun adı: karşısında olmak,
başka bir şey değil, hep karşısında.

Bizimki gibi bir bilinç olsaydı
emin hayvanda, karşılaşsaydı bizimle,
başka bir yöne giderken – alıp götürürdü bizi
kendi yoluna. Fakat varlığı
sonsuzdur kendisi için, kavramaz, görmez
halini, saftır, uzaklara bakışı gibi.
Ve bizim geleceği gördüğümüz yerde, o her şeyi görür
ve kendisini her şeyde ve sağalmıştır ebediyen.

Yine de, tetikteki sıcak hayvanda
ağırlığı ve endişesi vardır büyük bir hüznün.
Zira onun da hâlâ derinlerinde bir yerdedir, bizi
sık sık alt üst eden şey – ısrarla aradığımız;
bize daha yakın, daha sadık,
aradaki bağın ise sonsuz şefkatli olduğu
zamanların hatırası. Burada her şey mesafe,
orada ise nefesti. İlk yurdundan sonra
ikincisi onun için muğlak ve sallantılı.

Ey saadeti *küçük* mahlûkun,
ki hep *kalır* içinde kendisini taşıyan rahmin;
ey mutluluğu sivrisineğin, zıplar hâlâ *içerde*,
dügün gününde bile: zira her şeydir rahim.

Bak, bir yarısıyla güvendedir kuş,
neredeyse ikisini de bilir kökenlerinden,
sanki bir Etrüsk ruhu,
bir mekânın kabul ettiği bir ölüden çıkan
ama bir figürdür kapakta uzanan.
Ve nasıl da dehşet içindedir rahimden çıkıp
uçmak zorunda kalan. Kendisinden
korkmuşçasına çırpınır havada, fincana
yürüyen bir çatlak gibi. Yarar geçer yarasanın izi
gecenin porselenini.

Ve biz: seyirciyiz, daima, her yerde,
bütün bunlarla karşı karşıya, asla ötesinde değil!
Dolup taşar içimiz. Düzene sokarız. Dağılır.
Yeniden düzene sokar ve dağılırız kendimiz.

Kim böyle döndürüp çevirdi ki bizi,
ne yaparsak yapalım, duruşumuz hep
ayrılıp giden birinin duruşu? O nasıl durursa
son tepede, ona vadisini baştan başa bir kez daha
gösteren; nasıl dönüp bakar, durur, beklerse –,
biz de öyle yaşar ve hep vedalaşırız.

DOKUZUNCU AĞIT

DOKUZUNCU AĞIT

Neden, mesele ömrün vadesini
doldurmaksa eğer, defne olarak, biraz daha koyu
diğer tüm yeşillerden, küçük dalgalarla bezeli her bir
yaprağın kenarı (bir rüzgârın tebessümü gibi) –: neden öyleyse
insani mecburiyetler – ve kaderden kaçınarak,
kaderin hasretini çekmek niye? ...

Ah, mutluluk *var* diye *değil*,
bu tez canlı kazanç, yakın bir kayıptan kurtarılan.
Değil meraktan ya da talimi için yüreğin,
defnede de zaten olan...

Ama mühim burada olmak ve görünüşte bize
ihtiyacı var buradaki her şeyin, tuhaf bir biçimde
bizimle ilişkili bu faniliğin. Biz ki hepsinden daha faniyiz.

Bir kereciktir

her şey, tek *bir* kere. *Bir* kere ve bir daha asla. Ve bizler de
bir kere. Bir daha asla. Ama bu
bir kere var olmak, sadece bir kereliğine bile olsa:
dünyada olmak, geri alınamaz gibi.

Biz de asılırız hayata ve üstesinden gelmek isteriz,
isteriz yalın ellerimize almak,
dolup taşan bakışlarımıza ve dilsiz kalbimize.
Ta kendisi olmak isteriz. – Kime verebiliriz ki? En iyisi
her şeyi ebediyen elinde tutmak... Ah, öteki âleme,
heyhat, ne götürülür ki öteye? Burada yavaş yavaş

öğrenilmiş görmeyi değil, ne de burada olan bitenleri. Hiçbirini. Acıları öyleyse. Öyleyse, yüreğin ağırlığını en başta, aşkın uzun tecrübesini, – öyleyse bir sürü tarifsiz şeyi. Ama sonra, yıldızların altında, ne çare: *onların* tarifsiz kalması *en iyisi*. Getirmez ki gezgin de dağın yamacından vadiye bir avuç toprak, herkes için tarifsiz olan, ama getirir öğrendiği saf bir kelimeyi, getirir sarı ve mavi kantaron. Acaba biz şunları söylemek için mi *buradayız*: ev, köprü, çeşme, kapı, testi, meyve ağacı, pencere, – çok çok da: sütun, kule... ama öyle *söylemeli* ki, anlasana, ah, *öyle* söylemeli ki, şeylerin asla derinden ifade edemediği gibi. Gizli kurnazlığı değil midir bu ketum dünyanın, sevenleri bir araya getirince, hislerinde her şeyin ama her şeyin coşkuyla esrimesi?

Eşik: nedir ki iki seven için, kadim eşiğini kapılarının birazcık aşındırmak, kendilerinden öncekiler ve sonrakiler gibi..., hafiften.

Burasıdır zamanı *tarif edilebilenin*, *burası* yeri yurdu. Söyle ve kabul et. Her zamankinden daha çok eksilir gider yaşanabilir şeyler, zira, onları kovup yerlerine geçer manasız eylem. Eylem ki altında kabukların, hemen çatlamaya hazırdır, içerideki hareket büyüyüp de kendine başka bir sınır çizer çizmez.

Çekiçler arasında yaşamaya devam eder yüreğimiz, dil gibi, dişler arasındaki, her şeye rağmen övgüden vazgeçmeyen.

Methet meleğe dünyayı, tarifsiz dünyayı değil ama, *onu* etkileyemezsin muhteşem hislerinle; uzayda,

onun daha bir hissederek hissettiği yerde, bir çömezsin sen.
Ona basit şeyleri göster, nesilden nesile

yoğrulup

bizden bir parça olarak yaşayan, ellerimizin yanında

ve bakışımızda.

Şeyleri anlat ona. Şaşırp kalacaktır; senin de kalakaldığın gibi
Roma'daki urgancının ya da Nil'deki çömlekçinin yanında.

Göster ona: bir şey nasıl da mutlu olabilir, nasıl da masum ve
bizim,

ağıt yakan ıstırap bile nasıl saf biçimde karar kılar,
bir şey olarak hizmet eder ya da bir şeyde ölür –, ve ötesinde
kemanın saadetle sıyrılır gider. – Ve bunlar, ölümden
beslenen şeyler, anlarlar senin kendilerini övdüğünü;
faniliklerinde,

medet umarlar bizden, en fanilerden.

İsterler ki onları tümüyle dönüştürelim görünmez yürekte,
ah, ebediyen, kendimize! Kim olursak olalım nihayetinde.

Dünya, bu değil mi senin istediğin, *görünmeden*

dirilmek içimizde? – Hayalin değil mi,

bir kez görünmez olmak? Dünya! görünmez!

Ne, dönüşüm değil de nedir senin acil görevin?

Dünya, sevgili dünya, ben isterim. Ah inan, gerek
yok artık bütün o baharlarına, beni kazanmak için

– *bir tanesi,*

ah, tek bir tanesi bile yeter de artar kana.

Her şeyimle yazgılıyım sana, ta öteden beri.

Hep haklıydın sen ve senin o müthiş buluşun
cana yakın ölüm.

Bak, yaşıyorum. Neyle? Ne çocukluk ne de gelecek
azalıyor... Sayısız varoluş
filizleniyor yüreğimde.

ONUNCU AĞIT

ONUNCU AĞIT

Günün birinde, o ürperten kavrayıştan sonra
sevinç ve coşkuyla seslensem tasvip eden meleklerle.

Yüreğin dupduru çınlayan vuruşları

hiç susmasa gevşek, şüpheci ya da

kopmuş teller yüzünden. Çağlayan yüzüm

daha da ışıltılı kılsa beni; görünmez ağlamalar

çiçek açsa. Ah, o zaman sizi, bitkin geceler, ne çok

severdim. Diz çökerek önünüzde, avutulamayan

kız kardeşler,

ben nasıl sizi kabul edemedim, çözülmüş saçlarınıza

bırakarak kendimi, nasıl oldu da çözülmедim. Biz,

boşa harcayanlar acıları.

Sanki kestirmeye çalışırız, hüznü süreden,

bitip bitmeyeceklerini. Oysa ki acılar

kışın dökülmeyen yapraklarımızdır bizim, her daim

koyu anlam yeşilimiz,

mevsimlerinden *biri* mahrem senenin – sadece

mevsim de değil– yer, yerleşim, konak, toprak, ev.

Heyhat, ne kadar da yabancıdır sokakları acılar şehrinin,

orada, birbirini bastıran seslerden yapılma

sahte sessizlikte böbürlenir, boşluğun kalıbından dökülmüş

yaldızlı gürültü, çatlayıp kırılan heykel.

Ah, nasıl da iz bırakmadan ezer geçirdi bir melek onların

teselli panayırını,

bitişğinde de kilise, hazır satın aldıkları:

tertemiz ve kapalı ve pazar günü bir postane gibi

hayal kırıklığı içinde.

Dışarıda ise dalgaları hep kenarları yıllık panayırın.
Özgürlüğün salıncakları! Coşkulu hevesin dalgıçları,
hokkabazları!

Ve allanıp pullanmış mutluluklarla dolu atış tezgâhında
kıpır kıpırdır hedef ve teneke gibi öter
isabet ettirdiğinde becerikli biri. Alkışlardan rastlantılara,
sendeleyerek devam eder yoluna; zira her tür merakın tezgâhı
çağırır ısrarla, davul sesleri ve zırlıtlarla. Yetişkinler içinse
asıl görülecek şey, paranın nasıl çoğaldığı,

anatomik olarak,
eğlenmek için değildir sadece: paranın cinsel organı,
her şey, bütün bunlar, olayın kendisi –, öğreticidir ve
bereketli kılar

..... Fakat az ötede,
arkasında son tahta perdenin, afişleriyle kaplı “Ölümsüz”ün,
içenlere tatlı gelen o acı biranın
yanında hep taze eğlencelikler çiğnendiği zaman...
o tahta perdenin hemen ardında, öbür tarafında *gerçekler*.
Çocuklar oynar, sevenler kucaklaşır, – kenarda köşede,
ciddiyetle, cılız çimlerde ve köpekler tabiatın içinde.
Delikanlıyı uzaklar çeker; belki de genç bir
Ağıt’ı sevmektedir

Onun peşi sıra çayırıla gider. Der ki:
– Uzakta. Ta ötede otururuz biz...

Nerede? Ve delikanlı
takılır peşine. Dokunur ona Ağıt’ın duruşu. Omuzları,
boyunu–, belki de
asildir soyu. Ama vazgeçer ondan, geri döner,
dönüp bakar, el sallar... Ne yapalım? O bir Ağıt.

Sadece genç ölümler, ilk halinde
ebedi dinginliğin, mahrumiyetin,
severek gider onun peşinden. Kızları
durup bekler Ağıt, arkadaş olur onlarla. Usulca gösterir
neyi varsa. Acının incilerini, incecik
tüllerini tahammülün. – Delikanlılarla sessizce yürür gider.

Ama orada, yaşadıkları yerde, vadide, Yaşlı Ağıtlar'dan biridir cevaplayan delikanlının sorularını: – Biz, der, büyük bir soy idik, bir zamanlar, biz Ağıtlar. Atalarımız madencilik yapardı şu heybetli dağlarda; insanlarda cilalanmış kadim bir acının parçasını bulursun bazen ya da eski volkandan çıkma, cürüflü taşlaşmış öfke. Evet, oradan gelmedir bunlar. Bir zamanlar zengindik biz. –

Ve usul usul gezdirir delikanlıyı engin doğasında Ağıtlar'ın, gösterir sütunlarını tapınakların ya da harabelerini Ağıt prenslerinin bir zamanlar ülkeyi bilgelikle yönettiği şatoların. Gösterir ona ulu gözyaşı ağaçlarını ve tarlalarını çiçek açmış hüznün, (yaşayanlar onları sırf narin yaprak diye bilir); gösterir ona otlayan hayvanlarını kederin, – bazen de ürker bir kuş ve dümdüz uçar göğe çevrilen bakışların
içinden,

uzanır gider yazılı imgesi münzevi çılgılığının. – Akşam vakti götürür delikanlıyı mezarlarına Ağıt soyundan ataların, bilici kadınların, kâhinlerin. Yaklaşınca ama gece, daha bir sessiz gezinirler,
çok geçmeden de

Ay yükselir, her şeyin başında nöbet tutan o mezar taşı. Kardeşidir Nil'deki yüce Sfenks –: ketum odaların siması. Ve hayretle seyrederler o muhteşem başı, sonsuza dek suskun, o insan yüzünü yıldızların terazisindeki.

Kavrayamaz onu erken ölümün bulanıklaştırdığı bakışlarla. Ama Sfenks'in bakışı, çifte tacın kenarından, baykuşu ürkütüp kaçıtır. Ve baykuş yavaşça sıyırıp geçerken yanağı, kavislerin en olgununu, hafifçe çizer taze

ölünün kulağına, iki açık sayfaya,
o tarifsiz silueti.

Ve daha yukarılarda, yıldızlar. Yeni doğanlar.

Acılar ülkesinin yıldızları.

Usulca adlarını söyler Ağıt: – Şurada,
bak: *Alkor*, *Mizar*, takımyıldızın tamamına
Meyve Çelengi derler. Sonra, kutba doğru:
Beşik; *Patika*; *Yanan Kitap*; *Kukla*; *Pencere*.
Ama göğün güneyinde, kutsanmış bir elin
avucunda gibi saf, o berrak parıltılı “A”,
anlamı ise Analar –

Oysa ayrılıp gitmek zorundadır ölü ve sessizce götürür onu yaşlı
Ağıt vadideki geçide kadar,
Ay ışığında parıl parıl parlayan:
Sevinç Kaynağı’na. Huşuyla
söyler adını Ağıt: – Taşıyıcı bir ırmak o
insanlar arasında. –

Dururlar dağın eteğinde.

O zaman sarılır ona Ağıt, ağlayarak.

Yapayalnız çıkar o da, kadim acının dağlarına.
Ve adımlarının bile sesi duyulmaz suskun bahtında.

Ama canlandırsalardı içimizde, o ebedi ölümler, bir imge,
bak, gösterirlerdi belki de kediciklerini çıplak
fındık ağaçlarının, sarkan püsküllerini ya da
anlatırlardı baharda koyu toprağa düşen yağmuru. –

Ve biz, mutluluğun *tırmandığını*
düşünenler, hissederdik o duyguyu,
bizi neredeyse dehşete sürükleyen,
mutlu biri *düştüğünde*.

Notlar

Gaspara Stampa: 1523-1554 tarihleri arasında yaşamış kadın İtalyan şair, İtalyan Rönesans'ının en önemli şairlerindendir. Rivayete göre bir kontla aşk yaşamış, üç yüzü aşkın şiirini ona adamıştır.

Santa Maria Formosa'daki o levha gibi: Venedik'teki Santa Maria Farmosa Kilisesi'nin duvarlarında Latince deyişlerin yazılı olduğu levhalardan biri kastediliyor.

Linus: Bir rivayete göre Apollo şair oğlu Linos'un ölümüne çok üzülür. Diğer bir rivayete göre ise müziği icat eden ve Orpheus'a hocalık eden Linos, yeteneğini kıskanan Apollo tarafından öldürülmüştür.

büyük baş harfi: Picasso'nun *La famille de saltimbanques* (1905) [Akrobatlar Ailesi] resminde ayakta duran figürler D harfini andırır biçimde solda bir araya toplanmıştır.

Toviya: Hristiyanlığın kanonik kitaplarından biri olarak kabul edilen Toviya Kitabı'nda hikâyesi anlatılır. Hikâye insan ve melek arasında kolaylıkla kurulan iletişimi tasvir eder. Toviya Eski Ahit'te de bahsi geçen kişilerdendir.

Subrisio Saltat: *Subrisio Saltatorum*'un kısaltılmış hali. *Akrobatların Tebessümü*. bkz. E. Zinn, "Mitteilungen zu R. M. Rilkes Ausgewählten Werken", *Dichtung und Volkstum* 40, s. 132.

Madam Lamort: Madam Ölüm. *La mort*, Fransızcada "ölüm" demektir.

kuğuya giren Tanrı gibi: Yunan mitolojisinden, Zeus'un kuğu şekline bürünüp Leda'yı baştan çıkarmasına atıf. Rilke bu sahneyi *Leda* isimli şiirinde de tasvir eder.

Samson: *Eski Ahit*, Hâkimler 13:2, 24; 16:25. Samson'un annesi kısırdı ama gebe kalıp bir erkek çocuğu doğurmuştu.

Pilon: Antik Mısır mimarisine özgü anıtsal giriş.

Chartres: Fransa'da Eure-et-Loir ilinin merkezi. Rilke bu şehrin büyük katedralini anıyor.

Hasan Âli Yücel Klasikler Dizisi

1. J. Austen, GURUR VE ÖNYARGI, Çev. H. Koç
2. Novalis, GECEYE ÖVGÜLER, Çev. A. Cemal
3. O. Wilde, MUTLU PRENS -Bütün Masallar, Bütün Öyküler-, Çev. R. Hakmen - F. Özgüven
4. H. C. Andersen, SEÇME MASALLAR, Çev. M. Alpar
5. KEREM İLE ASLI, Haz. Çev. İ. Öztürk
6. H. James, YÜREK BURGUSU, Çev. N. Aytür
7. R. M. Rilke, DUINO AĞITLARI, Çev. Z. Aksu Yılmazzer
8. H. de Balzac, MODESTE MIGNON, Çev. O. Rifat - S. Rifat
9. F. G. Lorca, KANLI DÜĞÜN, Çev. R. Hakmen
10. Şeyh Galib, HÜSN Ü AŞK, Çev. A. Gölpınarlı
11. J. W. von Goethe, YARAT EY SANATÇI, Çev. A. Cemal
12. Platon, GORGİAS, Çev. M. Rifat - S. Rifat
13. E. A. Poe, DEDEKTİF (AUGUSTE DUPIN) ÖYKÜLERİ, Çev. M. Fuat - Y. Salman - D. Hakyemez
14. G. Flaubert, ERMİŞ ANTONIUS VE ŞEYTAN, Çev. S. Eyüboğlu
15. G. Flaubert, YERLEŞİK DÜŞÜNCELER SÖZLÜĞÜ, Çev. S. Rifat - E. Gökteke
16. C. Baudelaire, PARİS SIKINTISI, Çev. T. Yücel
17. Juvenalis, YERGİLER, Çev. Ç. Dürüşken - Alovera
18. YUNUS EMRE, HAYATI VE BÜTÜN ŞİİRLERİ, Haz. A. Gölpınarlı
19. E. Dickinson, SEÇME ŞİİRLER, Çev. S. Özpalabıyıklar
20. A. Dumas, fils, KAMELYALI KADIN, Çev. T. Yücel
21. Ömer Hayyam, DÖRTLÜKLER, Çev. S. Eyüboğlu
22. A. Schopenhauer, YAŞAM BİLGELİĞİ ÜZERİNE AFORİZMALAR, Çev. M. Tüzel
23. M. de Montaigne, DENEMELER, Çev. S. Eyüboğlu
24. Platon, DEVLET, Çev. S. Eyüboğlu - M. A. Cimcoz
25. F. Rabelais, GARGANTUA, Çev. S. Eyüboğlu - V. Günyol - A. Erhat
26. İ. A. Gonçarov, OBLMOV, Çev. S. Eyüboğlu - E. Güney
27. T. More, UTOPIA, Çev. S. Eyüboğlu - V. Günyol - M. Urgan
28. Herodotos, TARİH, Çev. M. Ökmen

29. S. Kierkegaard, KAYGI KAVRAMI, Çev. T. Armaner
30. Platon, ŞÖLEN - DOSTLUK, Çev. S. Eyüboğlu - A. Erhat
31. A. S. Puşkin, YÜZBAŞININ KIZI -Bütün Romanlar, Bütün Öyküler-, Çev. A. Behramoğlu
32. A. S. Puşkin, SEVİYORDUM SİZİ, Çev. A. Behramoğlu
33. G. Flaubert, MADAME BOVARY, Çev. N. Ataç - S. E. Siyavuşgil
34. İ. S. Turgenyev, BABALAR VE OĞULLAR, Çev. E. Altay
35. A. P. Çehov, KÖPEĞİYLE DOLAŞAN KADIN, Çev. E. Altay
36. A. P. Çehov, BÜYÜK OYUNLAR, Çev. A. Behramoğlu
37. Molière, CİMRİ, Çev. S. Eyüboğlu
38. W. Shakespeare, MACBETH, Çev. S. Eyüboğlu
39. W. Shakespeare, ANTONIUS VE KLEOPATRA, Çev. S. Eyüboğlu
40. N. V. Gogol, AKŞAM TOPLANTILARI, Çev. E. Altay
41. Narayana, HİTOPADEŞA, Çev. K. Kaya
42. Feridüddin Attâr, MANTIK AL-TAYR, Çev. A. Gölpinarlı
43. Yamamoto, HAGAKURE: SAKLI YAPRAKLAR, Çev. H. C. Erkin
44. Aristophanes, EŞEKARILARI, KADINLAR SAVAŞI VE DİĞER OYUNLAR, Çev. S. Eyüboğlu - A. Erhat
45. F. M. Dostoyevski, SUÇ VE CEZA, Çev. M. Beyhan
46. M. de Unamuno, SİS, Çev. Y. Ersoy Canpolat
47. H. Ibsen, BRAND - PEER GYNT, Çev. S. B. Göknil - Z. İpşiroğlu
48. N. V. Gogol, BİR DELİNİN ANI DEFTERİ, Çev. M. Beyhan
49. J. J. Rousseau, TOPLUM SÖZLEŞMESİ, Çev. V. Günyol
50. A. Smith, MİLLETLERİN ZENGİNLİĞİ, Çev. H. Derin
51. J. de La Fontaine, MASALLAR, Çev. S. Eyüboğlu
52. J. Swift, GULLIVER'İN GEZİLERİ, Çev. İ. Şahinbaş
53. H. de Balzac, URSULE MIROUËT, Çev. S. Rifat - S. Rifat
54. Mevlânâ, RUBAİLER, Çev. H. Â. Yücel
55. Seneca, MEDEA, Çev. Ç. Dürüşken
56. W. Shakespeare, JULIUS CAESAR, Çev. S. Eyüboğlu
57. J. J. Rousseau, BİLİMLER VE SANAT ÜSTÜNE SÖYLEV, Çev. S. Eyüboğlu
58. M. Wollstonecraft, KADIN HAKLARININ GEREKÇELENDİRİLMESİ, Çev. D. Hakyemez
59. H. James, KISA ROMANLAR, UZUN ÖYKÜLER, Çev. N. Aytür - Ü. Aytür
60. Mirze Elekber Sabir, HOPHOPNAME (Seçmeler), Çev. İ. Öztürk
61. F. M. Dostoyevski, KARAMAZOV KARDEŞLER, Çev. N. Y. Taluy
62. Şudraka, TOPRAK ARABACIK (Mriççakatika), Çev. K. Kaya
63. J. J. Rousseau, DİLLERİN KÖKENİ ÜSTÜNE DENEME, Çev. Ö. Albayrak
64. D. Diderot, AKTÖRLÜK ÜZERİNE AYKIRI DÜŞÜNCELER, Çev. S. E. Siyavuşgil
65. J. P. Eckermann, YAŞAMININ SON YILLARINDA GOETHE İLE KONUŞMALAR, Çev. M. Kahraman
66. Seneca, PHAEDRA, Çev. Ç. Dürüşken

67. M. de Unamuno, ABEL SANCHEZ -Tutkulu Bir Aşk Hikâyesi- TULA TEYZE, Çev. Y. Ersoy Canpolat
68. W. Shakespeare, PERICLES, Çev. H. Koç
69. L. N. Tolstoy, SANAT NEDİR, Çev. M. Beyhan
70. W. Shakespeare, III. RICHARD, Çev. Ö. Nutku
71. Mevlânâ, DÎVÂN-I KEBÎR, Çev. A. Gölpinarlı
72. T. De Quincey, BİR İNGİLİZ AFYON TİRYAKİSİNİN İTİRAFLARI, Çev. B. Boran
73. W. Shakespeare, ATİNALI TIMON, Çev. S. Eyüboğlu
74. J. Austen, AKIL VE TUTKU, Çev. H. Koç
75. A. Rimbaud, ILLUMINATIONS, Çev. C. Alkor
76. M. de Cervantes Saavedra, YÜCE SULTAN, Çev. Y. Ersoy Canpolat
77. D. Ricardo, SİYASAL İKTİSADIN VE VERGİLENDİRMENİN İLKELERİ, Çev. B. Zeren
78. W. Shakespeare, HAMLET, Çev. S. Eyüboğlu
79. F. M. Dostoyevski, EZİLENLER, Çev. N. Y. Taluy
80. A. Dumas, BİNBİR HAYALET, Çev. A. Özgüner
81. H. de Balzac, EVDE KALMIŞ KIZ, Çev. Y. Avunç
82. E.T.A. Hoffman, SEÇME MASALLAR, Çev. İ. Kantemir
83. N. Machiavelli, HÜKÜMDAR, Çev. N. Adabağ
84. M. Twain, SEÇME ÖYKÜLER, Çev. Y. Salman
85. L. N. Tolstoy, HACI MURAT, Çev. M. Beyhan
86. G. Galilei, İKİ BÜYÜK DÜNYA SİSTEMİ ÜZERİNE DİYALOG, Çev. R. Aşçıoğlu
87. F. M. Dostoyevski, ÖLÜLER EVİNDEN ANILAR, Çev. N. Y. Taluy
88. F. Bacon, SEÇME AFORİZMALAR, Çev. C. C. Çevik
89. W. Blake, MASUMİYET VE TECRÜBE ŞARKILARI, Çev. S. Özpalabıyıklar
90. F. M. Dostoyevski, YERALTINDAN NOTLAR, Çev. N. Y. Taluy
91. Prokopios, BİZANS'IN GİZLİ TARİHİ, Çev. O. Duru
92. W. Shakespeare, OTHELLO, Çev. Ö. Nutku
93. G. de Villehardouin - H. de Valenciennes, IV. HAÇLI SEFERİ KRONİKLERİ, Çev. A. Bertkay
94. UPANİSHADLAR, Çev. K. Kaya
95. M. E. Han Galib, GALİB DÎVÂNI, Çev. C. Soydan
96. J. Swift, ALÇAKGÖNÜLLÜ BİR ÖNERİ, Çev. D. Hakyemez
97. Sappho, FRAGMANLAR, Çev. Alovera
98. W. Shakespeare, KURU GÜRÜLTÜ, Çev. S. Sanlı
99. V. B. Ibañez, MAHŞERİN DÖRT ATLISI, Çev. N. G. Işık
100. H. James, GÜVERCİNİN KANATLARI, Çev. R. Hakmen
101. G. de Maupassant, GEZGİN SATICI, Çev. B. Onaran
102. Seneca, TROIALI KADINLAR, Çev. Ç. Dürüşken
103. H. de Balzac, BİR HAVVA KIZI, Çev. B. Kuzucuoğlu
104. W. Shakespeare, KRALLAR LEAR, Çev. Ö. Nutku
105. M. Shikibu, MURAKİ SHİKİBU'NUN GÜNLÜĞÜ, Çev. E. Esen

106. J. J. Rousseau, EMİLE, Çev. Y. Avunç
107. A. Dumas, ÜÇ SİLAHŞOR, Çev. V. Yalçınoklu
108. İ. S. Turgeniev, RUDİN - İLK AŞK - İLKBAHAR SELLERİ, Çev. E. Altay
109. L. N. Tolstoy, SİVASTOPOL, Çev. M. Beyhan
110. J. W. von Goethe, YAŞAMIMDAN ŞİİR VE HAKİKAT, Çev. M. Kahraman
111. L. N. Tolstoy, DİRİLİŞ, Çev. A. Hacıhasanoğlu
112. H. de Balzac, SUYU BULANDIRAN KIZ, Çev. Y. Avunç
113. A. Daudet, PAZARTESİ HİKÂYESLERİ, Çev. S. E. Siyavuşgil
114. W. Shakespeare, SONELE, Çev. T. S. Halman
115. K. Mansfield, KATIKSIZ MUTLULUK, Çev. Oya Dalgıç
116. Ephesoslu Hipponaks, BÜTÜN FRAGMANLAR, Çev. A. Alovera
117. F. Nietzsche, ECCE HOMO, Çev. M. Tüzel
118. N. V. Gogol, MÜFETTİŞ, Çev. K. Karasulu
119. Nizamü'l-Mülk, SİYASETNAME, Çev. M. T. Ayar
120. H. de Balzac, TILSIMLI DERİ, Çev. V. Yalçınoklu
121. F. M. Dostoyevski, STEPANÇIKOVO KÖYÜ, Çev. N. Y. Taluy
122. G. Sand, THÉRÈSE VE LAURENT, Çev. V. Yalçınoklu
123. W. Shakespeare, ROMEO VE JULIET, Çev. Ö. Nutku
124. F. Nietzsche, TRAGEDYANIN DOĞUŞU, Çev. M. Tüzel
125. Ovidius, AŞK SANATI, Çev. Ç. Dürüşken
126. P. J. Proudhon, MÜLKİYET NEDİR?, Çev. D. Çetinkasap
127. H. de Balzac, PIERRETTE, Çev. Y. Avunç
128. L. N. Tolstoy, KAFKAS TUTSAĞI, Çev. M. Beyhan
129. N. Copernicus, GÖKSEL KÜRELERİN DEVİNİMLERİ ÜZERİNE, Çev. C. C. Çevik
130. N. V. Gogol, TARAS BULBA VE MİRGOROD ÖYKÜLERİ, Çev. E. Altay
131. W. Shakespeare, ON İKİNCİ GECE, Çev. S. Sanlı
132. A. Daudet, SAPHO, Çev. T. Yücel
133. F. M. Dostoyevski, ÖTEKİ, Çev. T. Akgün
134. F. Nietzsche, PUTLARIN ALACAKARANLIĞI, Çev. M. Tüzel
135. É. Zola, GERMİNAL, Çev. B. Onaran
136. J. O. y Gasset, KİTLELERİN AYAKLANMASI, Çev. N. G. Işık
137. Euripides, BAKKHALAR, Çev. S. Eyüboğlu
138. W. Shakespeare, YETER Kİ SONU İYİ BİTSİN, Çev. Ö. Nutku
139. N. V. Gogol, ÖLÜ CANLAR, Çev. M. Beyhan
140. Plutarkhos, LYKURGOS'UN HAYATI, Çev. S. Eyüboğlu - V. Günyol
141. W. Shakespeare, YANLIŞLIKLAR KOMEDYASI, Çev. Ö. Nutku
142. H. von Kleist, DÜELLO -Bütün Öyküler- Çev. İ. Kantemir
143. L. de Vega, OLMEDO ŞÖVALYESİ, Çev. Y. Ersoy Canpolat
144. F. M. Dostoyevski, EV SAHİBESİ, Çev. T. Akgün
145. W. Shakespeare, KRAL JOHN'UN YAŞAMI VE ÖLÜMÜ, Çev. H. Çalışkan

146. H. de Balzac, LOUIS LAMBERT, Çev. O. Rifat - S. Rifat
147. Mahmûd-ı Şebüsterî, GÜLŞEN-İ RÂZ, Çev. A. Gölpınarlı
148. Molière, KADINLAR MEKTEBİ, Çev. B. Tuncel
149. Catullus, BÜTÜN ŞİİRLERİ, Çev. Ç. Dürüşken - Alovera
150. Somadeva, MASAL IRMAKLARININ OKYANUSU, Çev. K. Kaya
151. Hafız-ı Şirazî, HAFİZ DİVÂNI, Çev. A. Gölpınarlı
152. Euripides, YAKARICILAR, Çev. S. Sandalcı
153. W. Shakespeare-J. Fletcher, CARDENIO, Çev. Ö. Nutku
154. Molière, GEORGE DANDIN, Çev. S. Kuray
155. J. W. von Goethe, GENÇ WERTHER'İN ACILARI, Çev. M. Kahraman
156. F. Nietzsche, BÖYLE SÖYLEDİ ZERDÜŞT, Çev. M. Tüzel
157. W. Shakespeare, KISASA KISAS, Çev. Ö. Nutku
158. J. O. y Gasset, SİSTEM OLARAK TARİH, Çev. N. G. Işık
159. C. de la Barca, HAYAT BİR RÜYADIR, Çev. B. Sabuncu
160. F. Nietzsche, DİONYSOS DİTHYRAMBOSLARI, Çev. A. Cemal
161. L. N. Tolstoy, ANNA KARENİNA, Çev. A. Hacıhasanoğlu
162. G. de Maupassant, GÜZEL DOST, Çev. A. Özgüner
163. Euripides, RESOS, Çev. S. Sandalcı
164. Sophokles, KRAL OİDİPUS, Çev. B. Tuncel
165. F. M. Dostoyevski, BUDALA, Çev. E. Altay
166. W. Shakespeare, KRAL VIII. HENRY, Çev. H. Çalışkan
167. D. Diderot, KÖRLER ÜZERİNE MEKTUP - SAĞIRLAR ÜZERİNE MEKTUP, Çev. A. Cemgil - D. Cemgil
168. T. Paine, AKIL ÇAĞI, Çev. A. İ. Dalgıç
169. W. Shakespeare, VENEDİK TACİRİ, Çev. Ö. Nutku
170. G. Eliot, SILAS MARNER, Çev. F. Kâhya
171. H. de Balzac, MUTLAK PEŞİNDE, Çev. S. Rifat - O. Rifat - S. Rifat
172. W. Shakespeare, BİR YAZ GECESİ RÜYASI, Çev. Ö. Nutku
173. A. de Musset, MARIANNE'İN KALBI, Çev. B. Tuncel - S. Eyüboğlu
174. F. M. Dostoyevski, ECİNNİLER, Çev. M. Beyhan
175. A. S. Puşkin, BORİS GODUNOV, Çev. Ö. Özer
176. W. Shakespeare, HIRÇIN KIZ, Çev. Ö. Nutku
177. İ. S. Turgenyev, DUMAN, Çev. E. Altay
178. Sophokles, ELEKTRA, Çev. A. Erhat
179. J. Austen, NORTHANGER MANASTIRI, Çev. H. Koç
180. D. Defoe, ROBINSON CRUSOE, Çev. F. Kâhya
181. W. Shakespeare - J. Fletcher, İKİ SOYLU AKRABA, Çev. Ö. Nutku
182. Platon, SOKRATES'İN SAVUNMASI, Çev. A. Çokona
183. L. N. Tolstoy, İNSAN NEYLE YAŞAR? , Çev. K. Karasulu
184. N. V. Gogol, EVLENME - KUMARBAZLAR, Çev. K. Karasulu
- 185-1. F. Nietzsche, İNSANCA, PEK İNSANCA, Çev. M. Tüzel
- 185-2. F. Nietzsche, KARIŞIK KANILAR VE ÖZDEYİŞLER, Çev. M. Tüzel
- 185-3. F. Nietzsche, GEZGİN VE GÖLGESİ, Çev. M. Tüzel
186. A. P. Çehov, AYI -Dokuz Kısa Oyun-, Çev. T. Akgün

187. J. M. Keynes, PARA ÜZERİNE BİR İNCELEME, Çev. C. Gerçek
188. H. Fielding, JOSEPH ANDREWS, Çev. F. B. Aydar
189. C. Brontë, PROFESÖR, Çev. G. Varım
190. Kalidasa, MALAVİKA VE AGNİMİTRA, Çev. H. D. Can
191. W. Shakespeare, NASIL HOŞUNUZA GİDERSE, Çev. Ö. Nutku
192. Aiskhylos, ZİNCİRE VURULMUŞ PROMETHEUS, Çev. S. Eyüboğlu - A. Erhat
193. E. Rostand, CYRANO DE BERGERAC, Çev. S. E. Siyavuşgil
194. É. Zola, YAŞAMA SEVİNCİ, Çev. B. Onaran
195. F. M. Dostoyevski, KUMARBAZ, Çev. K. Karasulu
196. S. Kierkegaard, FELSEFE PARÇALARI YA DA BİR PARÇA FELSEFE, Çev. D. Şahiner
197. Cicero, YÜKÜMLÜLÜKLER ÜZERİNE, Çev. C. C. Çevik
198. D. Diderot, RAMEAU'NUN YEĞENİ, Çev. A. Cemgil
199. W. Shakespeare, KRAL V. HENRY, Çev. H. Çalışkan
200. L. N. Tolstoy, KREUTZER SONAT, Çev. A. Hacıhasanoğlu
201. S. Kierkegaard, BAŞTAN ÇIKARICININ GÜNLÜĞÜ, Çev. N. Beier
202. Aisopos, MASALLAR, Çev. İ. Çokona
203. W. Shakespeare, CYMBELINE, Çev. Ö. Nutku
204. Aristoteles, ATİNALILARIN DEVLETİ, Çev. A. Çokona
205. V. Hugo, BİR İDAM MAHKÛMUNUN SON GÜNÜ, Çev. V. Yalçıntoklu
206. D. Diderot, FELSEFE KONUŞMALARI, Çev. A. Cemgil
207. W. Shakespeare, VERONALI İKİ SOYLU DELİKANLI, Çev. Ö. Nutku
208. Molière, İNSANDAN KAÇAN, Çev. B. Tuncel
209. L. N. Tolstoy, ÜÇ ÖLÜM, Çev. G. Ç. Kızılırmak
210. Stendhal, KIRMIZI VE SİYAH, Çev. B. Onaran
211. Feridüddin Attâr, İLÂHİNAME, Çev. A. Gölpinarlı
212. D. Diderot, KADERCİ JACQUES VE EFENDİSİ, Çev. A. Cemgil
213. V. Hugo, NOTRE DAME'İN KAMBURU, Çev. V. Yalçıntoklu
214. W. Shakespeare, CORIOLANUS'UN TRAGEDYASI, Çev. Ö. Nutku
215. Euripides, MEDEA, Çev. A. Çokona
216. W. Shakespeare, TROILUS VE CRESSIDA, Çev. S. Eyüboğlu - M. Urgan
217. H. Bergson, GÜLME, Çev. D. Çetinkasap
218. W. Shakespeare, KIŞ MASALI, Çev. Ö. Nutku
219. Homeros, İLYADA, Çev. A. Erhat - A. Kadir
220. Homeros, ODYSSEİA, Çev. A. Erhat - A. Kadir
221. W. Shakespeare, KRAL IV. HENRY - I, Çev. H. Çalışkan
222. W. Shakespeare, KRAL IV. HENRY - II, Çev. H. Çalışkan
223. L. N. Tolstoy, İVAN İLYİÇ'İN ÖLÜMÜ, Çev. M. Beyhan
224. W. Shakespeare, AŞKINEMEĞİ BOŞUNA, Çev. Ö. Nutku
225. W. Shakespeare, AŞK VE ANLATI ŞİİRLERİ, Çev. T. S. Halman
226. C. Goldoni, SEVGİLİLER, Çev. N. Adabağ - L. Tecer
227. F. M. Dostoyevski, BEYAZ GECELER, Çev. B. Zeren
228. Sophokles, ANTİGONE, Çev. A. Çokona

229. W. Shakespeare, TITUS ANDRONICUS, Çev. Ö. Nutku
230. L. N. Tolstoy, ÇOCUKLUK, Çev. A. Hacıhasanoğlu
231. M. Y. Lermontov, HANÇER - Seçme Şiir ve Manzumeler-, Çev. A. Behramoğlu
232. Sophokles, TRAKHİSLİ KADINLAR, Çev. A. Çokona
233. W. Shakespeare, II. RICHARD, Çev. Ö. Nutku
234. Sun Zi (Sun Tzu), SAVAŞ SANATI, Çev. P. Otkan - G. Fidan
235. W. Shakespeare, KRAL VI. HENRY - I, Çev. Ö. Nutku
236. W. Shakespeare, KRAL VI. HENRY - II, Çev. Ö. Nutku
237. W. Shakespeare, KRAL VI. HENRY - III, Çev. Ö. Nutku
238. J. W. von Goethe, ALMAN GÖÇMENLERİN SOHBETLERİ, Çev. T. Tayanç
239. W. Shakespeare, WINDSOR'UN ŞEN KADINLARI, Çev. H. Çalışkan
240. GILGAMIŞ DESTANI, Çev. S. Maden
241. C. Baudelaire, ÖZEL GÜNCELER - APAÇIK YÜREĞİM, Çev. S. Maden
242. W. Shakespeare, FIRTINA, Çev. Ö. Nutku
243. İbn Kalânîsî, ŞAM TARİHİNE ZEYL, Çev. O. Özatağ
244. Yusuf Has Hacib, KUTADGU BİLİĞ, Çev. A. Çakan
245. L. N. Tolstoy, İLK GENÇLİK, Çev. A. Hacıhasanoğlu
246. Sophokles, PHİLOKTETES, Çev. A. Çokona
247. K. Kolomb, SEYİR DEFTERLERİ, Çev. S. Maden
248. C. Goldoni, LOKANTACI KADIN, Çev. N. Adabağ
249. Plutarkhos, THESEUS - ROMULUS, Çev. İ. Çokona
250. V. Hugo, SEFİLLER, Çev. V. Yalçın Toklu
251. Plutarkhos, İSKENDER - SEZAR, Çev. İ. Çokona
252. Montesquieu, İRAN MEKTUPLARI, Çev. B. Günen
253. C. Baudelaire, KÖTÜLÜK ÇİÇEKLERİ, Çev. S. Maden
254. İ. S. Turgenyev, HAM TOPRAK, Çev. E. Altay
255. L. N. Tolstoy, GENÇLİK, Çev. A. Hacıhasanoğlu
256. Ksenophon, ANABASİS - On Binler'in Dönüşü-, Çev. A. Çokona ,
257. A. de Musset, LORENZACCIO, Çev. B. Günen
258. É. Zola, NANA, Çev. B. Onaran
259. Sophokles, AİAS, Çev. A. Çokona
260. Bâkî, DÎVÂN, Çev. F. Öztürk
261. F. Nietzsche, DAVID STRAUSS, İTİRAFÇI VE YAZAR, Çev. M. Tüzel
262. F. Nietzsche, TARİHİN YAŞAM İÇİN YARARI VE SAKINCASI, Çev. M. Tüzel
263. F. Nietzsche, EĞİTİCİ OLARAK SCHOPENHAUER, Çev. M. Tüzel
264. F. Nietzsche, RICHARD WAGNER BAYREUTH'TA, Çev. M. Tüzel
265. A. de Musset, ŞAMDANCI, Çev. B. Tuncel - S. Eyüboğlu
266. Michelangelo, CENNETİN ANAHTARLARI, Çev. T. S. Halman
267. D. Diderot, RAHİBE, Çev. A. Cemgil
268. Edib Ahmed Yükneki, ATEBETÜ'L-HAKAYİK, Çev. A. Çakan
269. İ. S. Turgenyev, BAŞKANIN ZİYAFETİ - PARASIZLIK - BEKÂR, Çev. N. Y. Taluy

270. Aristoteles, POETİKA -Şiir Sanatı Üzerine-, Çev. A. Çokona - Ö. Aygün
271. Hippokrates, AFORİZMALAR, Çev. E. Çoraklı
272. G. Leopardi, ŞARKILAR, Çev. N. Adabağ
273. Herodas, MİMOSLAR, Çev. Alovera
274. Molière, HASTALIK HASTASI, Çev. B. Günen
275. Laozi, TAO TE CHİNG -DAO DE JİNG-, Çev. S. Özbey
276. BÂBİL YARATILIŞ DESTANI -Enuma Eliş-, Çev. S. F. Adalı - A. T. Görgü
277. M. Shelley, FRANKENSTEIN YA DA MODERN PROMETHEUS, Çev. Y. Yavuz
278. Erasmus, DELİLİĞE ÖVGÜ, Çev. Y. Sivri
279. A. Dumas, SAINTE-HERMINE ŞÖVALYESİ, Çev. H. Bayrı
280. Sophokles, OİDİPUS KOLONOSTA, Çev. A. Çokona
281. A. Dumas, SİYAH LALE, Çev. V. Yalçıntoklu
282. A. Sewell, SİYAH İNCİ, Çev. A. Berktaş
283. C. Marlowe, PARİS'TE KATLİAM, Çev. Ö. Nutku
284. F. Nietzsche, İYİNİN VE KÖTÜNÜN ÖTESİNDE, Çev. M. Tüzel
285. C. Marlowe, KARTACA KRALİÇESİ DİDO, Çev. Ö. Nutku
286. Hesiodos, THEOGONİA -İŞLER VE GÜNLER, Çev. A. Erhat - S. Eyüboğlu
287. Horatius, ARS POETICA -Şiir Sanatı-, Çev. C. C. Çevik
288. W. Shakespeare, ÇİFTE İHANET, Çev. Ö. Nutku
289. Molière, KİBARLIK BUDALASI, Çev. B. Günen
290. Semonides ve Altı İambos Şairi, ŞİİRLER VE BÜTÜN FRAGMANLAR, Çev. Alovera
291. D. Defoe, VEBA YILI GÜNLÜĞÜ, Çev. İ. Kantemir
292. O. Wilde, ÖNEMSİZ BİR KADIN, Çev. P. D. Deveci
293. L. N. Tolstoy, EFENDİ İLE UŞAĞI, Çev. A. Hacıhasanoğlu
294. H. de Balzac, VADİDEKİ ZAMBAK, Çev. V. Yalçıntoklu
295. C. Marlowe, MALTALI YAHUDİ, Çev. Ö. Nutku
296. H. Melville, KATİP BARTLEBY, Çev. H. Koç
297. Cicero, YASALAR ÜZERİNE, Çev. C. C. Çevik
298. E.T.A. Hoffman, MATMAZEL DE SCUDÉRY, Çev. G. Zeytinoğlu
299. SÜMER KRAL DESTANLARI, Çev. S. F. Adalı - A. T. Görgü
300. L. N. Tolstoy, SAVAŞ VE BARIŞ, Çev. T. Akgün
301. Plutarkhos, DEMOSTHENES - CİCERO, Çev. İ. Çokona
302. Farabî, İDEAL DEVLET, Çev. A. Arslan
303. C. Marlowe, II. EDWARD, Çev. Ö. Nutku
304. Montesquieu, KANUNLARIN RUHU ÜZERİNE, Çev. B. Günen
305. Cicero, YAŞLI CATO VEYA YAŞLILIK ÜZERİNE, Çev. C. C. Çevik
306. Stendhal, PARMA MANASTIRI, Çev. B. Onaran
307. A. Daudet, DEĞİRMENİMDEN MEKTUPLAR, Çev. S. E. Siyavuşgil
308. Euripides, İPHİGENİA AULİSTE, Çev. A. Çokona
309. Euripides, İPHİGENİA TAURİSTE, Çev. A. Çokona
310. Pascal, DÜŞÜNCELER, Çev. D. Çetinkasap
311. M. de Staël, ALMANYA ÜZERİNE, Çev. H. A. Karahasan

312. Seneca, BİLGENİN SARSILMAZLIĞI ÜZERİNE- İNZİVA ÜZERİNE,
Çev. C. C. Çevik
313. D. Hume, İNSANIN ANLAMA YETİSİ ÜZERİNE BİR SORUŞTURMA,
Çev. F. B. Aydar
314. F. Bacon, DENEMELER -Güvenilir Öğütler ya da Meselelerin Özü-,
Çev. C. C. Çevik - M. Çakan
315. BABİL HEMEROLOJİ SERİSİ -Uğurlu ve Uğursuz Günler Takvimi-,
Çev. S. F. Adalı - A. T. Görgü
316. H. Walpole, OTRANTO ŞATOSU, Çev. Z. Avcı
317. İ. S. Turgenyev, AVCININ NOTLARI, Çev. E. Altay
318. H. de Balzac, SARRASINE, Çev. A. Berktaş
319. Farabi, MUTLULUĞUN KAZANILMASI, Çev. A. Arslan
320. M. Luther, DOKSAN BEŞ TEZ, Çev. C. C. Çevik
321. F. Rabelais, PANTAGRUEL, Çev. N. Yıldız
322. Kritovulos, KRİTOVULOSTARİHİ, Çev. A. Çokona
323. C. Marlowe, BÜYÜK TİMURLENK I-II, Çev. Ö. Nutku
324. Ahmedî, İSKENDERNÂME, Çev. F. Öztürk
325. M. Aurelius, KENDİMEDÜŞÜNCELER, Çev. Y. E. Ceren
326. Cicero, DOSTLUK ÜZERİNE, Çev. C. C. Çevik
327. DEDE KORKUT HİKÂYELERİ, Çev. A. Çakan
328. Aristophanes, PLOUTOS, Çev. E. Gören-E. Yavuz
329. É. Zola, HAYVANLAŞAN İNSAN, Çev. A. Özgüner
330. RİGVEDA, Çev. K. Kaya
331. S. T. Coleridge, YAŞLI DENİZCİNİN EZGİSİ, Çev. H. Koçak
332. A. Dumas, MONTE CRISTO KONTU, Çev. V. Yalçınoklu
333. L.N. Tolstoy, KAZAKLAR, Çev. M. Beyhan
334. O. Wilde, DORIAN GRAY'IN PORTRESİ, Çev. D. Z. Batumlu
335. İ.S. Turgenyev, KLARA MİLİÇ, Çev. C. D. Akyüz
336. R. Apollonios, ARGONAUTİKA, Çev. A. Çokona
337. S. Le Fanu, CARMILLA, Çev. Y. Yavuz
338. Seneca, MUTLU YAŞAM ÜZERİNE-YAŞAMIN KISALIĞI ÜZERİNE,
Çev. C. C. Çevik
339. F. Engels, AİLENİN, DEVLETİN VE ÖZEL MÜLKİYETİN KÖKENİ,
Çev. M. Tüzel
340. T. L. Peacock, KARABASAN MANASTIRI, Çev. Y. Yavuz
341. H. von Kleist, AMPHİTRYON, Çev. M. Kahraman
342. H. de Balzac, EUGÉNIE GRANDET, Çev. V. Yalçınoklu
343. W. Whitman, ÇİMEN YAPRAKLARI-I, Çev. F. Öz
344. Montesquieu, ROMALILARIN YÜCELİK VE ÇÖKÜŞÜNÜN
NEDENLERİ ÜZERİNE DÜŞÜNCELER, Çev. B. Günen
345. Beaumarchais, SEVILLA BERBERİ VEYA NAFİLE TEDBİR,
Çev. B. Günen
346. W. James, PRAGMATİZM, Çev. F. B. Aydar
347. Euripides, ANDROMAKHE, Çev. A. Çokona

348. Farabî, İLİMLERİN SAYIMI, Çev. A. Arslan
349. G. Büchner, DANTON'UN ÖLÜMÜ, Çev. M. Tüzel
350. GILGAMIŞ HİKÂYESİ, Çev. S. F. Adalı-A. T. Görgü
351. Aristophanes, KADIN MEBUSLAR, Çev. E. Gören-E. Yavuz
352. S. Empricus, PYRRHONCULUĞUN ESASLARI, Çev. C. C. Çevik
353. H. de Balzac, GORIOT BABA, Çev. V. Yalçintoklu
354. G. E. Lessing, DÜZYAZI FABLLAR, Çev. Z. Aksu Yılmazzer
355. Epiktetos, ENKHEIRIDION, Çev. C. C. Çevik
356. DHAMMAPADA, Çev. K. Kaya
357. Voltaire, SADIK VEYA KADER -BİR DOĞU MASALI-, Çev. B. Günen
358. Platon, PHAİDROS, Çev. A. Çokona
359. Beaumarchais, FIGARO'NUN DÜĞÜNÜ VEYA ÇILGIN GÜN,
Çev. B. Günen
360. J. Cazotte, ÂŞIK ŞEYTAN, Çev. A. Terzi
361. V. Hugo, DENİZ İŞÇİLERİ, Çev. V. Yalçintoklu
362. SUTTANİPĀTA, Çev. K. Kaya
363. T. Paine, SAĞDUYU, Çev. Ç. Öztekin
364. J. H. Bernardin de Saint-Pierre, PAUL İLE VIRGINIE, Çev. İ. Atay
365. F. Hebbel, JUDITH, Çev. A. Fırat
366. Leukippos-Demokritos, ATOMCU FELSEFE FRAGMANLARI,
Çev. C. C. Çevik
367. G. W. Leibniz, MONADOLOJİ, Çev. D. Çetinkasap
368. C. Dickens, DAVID COPPERFIELD, Çev. M. Arvas
369. G. Apollinaire, İKİ KIYININ AVARESİ, Çev. N. Özyıldırım
370. Aristoteles, RETORİK, Çev. A. Çokona
371. Herakleitos, FRAGMANLAR, Çev. C. C. Çevik
372. P. Lafargue, TEMBELLİK HAKKI, Çev. A. Berktaş
373. PAPAĞANIN YETMİŞ MASALI -ŞUKASAPTATI-, Çev. K. Kaya
374. C. Dickens, İKİ ŞEHRİN HİKÂYESİ, Çev. Z. Batumlu
375. R. Descartes, YÖNTEM ÜZERİNE KONUŞMA, Çev. M. Erşen
376. Euripides, KYKLOPS, Çev. A. Çokona
377. Voltaire, SAĞDİL, Çev. B. Günen
378. Descartes, RUHUN TUTKULARI, Çev. M. Erşen
379. L.N. Tolstoy, ŞEYTAN - PEDER SERGİ, Çev. G.Ç. Kızılırmak
380. SUVARNABHĀSA SŪTRA -ALTIN IŞIK SŪTRASI-, Çev. K. Kaya
381. J. Austen, EMMA, Çev. H. Koç
382. P. Corneille, EL CID, Çev. B. Bilgiç
383. Antisthenes - Diogenes, KİNİK FELSEFE FRAGMANLARI,
Çev. C. C. Çevik
384. W. Whitman, ÇİMEN YAPRAKLARI-II, Çev. F. Öz
385. F. Schiller, WILHELM TELL, Çev. B. Gönülşen
386. L.N. Tolstoy, AİLE MUTLULUĞU, Çev. A. Hacıhasanoğlu
387. Ksenophon, OİKONOMİKOS -İKTİSAT ÜZERİNE-, Çev. A. Çokona
388. Zhuangzi, ZHUANGZI METİNLERİ, Çev. G. Fidan